

het Evangelie naar
++ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ++
JOHANNES
ΟΥΔΕ ΕΝ. Ο ΓΕΓΟΝΕΝ ΕΝ ΑΥΤΩ
ΖΩΗΝ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΜΕΡΩΣ
studie 19

10 november 2016
Bodegraven

terugblik Johannes 6

- vers 1-15:
de spijziging van de 5000
- vers 16-21:
Jezus komt in de storm tot de twaalf

terugblik Johannes 6: typologisch

- de spijziging een type van de tegenwoordige tijd:
 - na Jezus' verwerping te Jeruzalem;
 - Jezus gezeten op de hoogte;
 - bij de zee;
 - na de maaltijd: twaalf korven over.

terugblik Johannes 6: typologisch

- de spijziging een type van de tegenwoordige tijd:
 - na Jezus' verwerping te Jeruzalem;
 - Jezus gezeten op de hoogte;
 - bij de zee;
 - na de maaltijd: twaalf korven over.

- Jezus komt in de storm tot de twaalf
 - Jezus biddend op de hoogte;
 - de twaalf in levensgevaar;
 - Jezus komt tot hen tegen de ochtend;
 - verbijstering over zijn identiteit;
 - het schip bereikt veilig het land.

vers 22-25

- ❑ de volgende dag;
- ❑ de schare bemerkt dat Jezus afwezig is - niet op de plaats van de spijziging;
- ❑ de schare gaat met bootjes naar Kapernaüm, Jezus' woonplaats;
- ❑ daar vinden ze Hem en vragen Hem wanneer Hij daar gekomen is...
- ❑ in vers 26 begint de eigenlijke toespraak.

toespraak Johannes 6: grove indeling

- 26-36: aan ongelovigen
- 37-59: aan gelovigen
- 60-71: aan discipelen

Johannes 6

²⁶ Jezus antwoordde hun en zeide:
Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u,
gij zoekt Mij,
niet omdat gij tekenen gezien hebt,
maar omdat gij van de broden gegeten hebt
en verzadigd zijt.

... maar ontwijkt de vraag van 'wanneer'?

ΑΠΕΚΡΙΘΗ ΑΥΤΟΙΣ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ

antwoordde hen de Jezus en zei

antwoordde hun - Jezus en zeide

ΑΜΗΝ ΑΜΗΝ ΛΕΓΩ ΥΜΙΝ

amen amen | ik-zeg tot-jullie

voorwaar voorwaar Ik zeg u

Johannes 6

²⁶ Jezus antwoordde hun en zeide:
Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u,
gij zoekt Mij,
niet omdat gij tekenen gezien hebt,
maar omdat gij van de broden gegeten hebt
en verzadigd zijt.

= de betekenis gezien hebt

ZHTEITE	ME	OYX	OTI	EIDETE	CHMEIA	ALL
jullie-zoeken	mij	niet	dat	jullie-namen-waar	tekenen	maar
gij zoekt	Mij	niet	omdat	gij hebt gezien	tekenen	maar

OTI	EΦΑΓΕΤΕ	ΕΚ	ΤΩΝ	ΑΡΤΩΝ	ΚΑΙ	ΕΧΟΡΤΑΘΗΤΕ
dat	jullie-aten	van-uit	de	broden	en	jullie-woorden-verzadigd
omdat	gij hebt gegeten	van	de	broden	en	zijt verzadigd

structuur vers 26-36

- 26,27: brood, aards
 - 28,29: geloof
- 30-35: brood, hemels
 - 36: ongelooft

Johannes 6

²⁷ Werkt niet om de spijs, die vergaat,
maar om de spijs, die blijft
tot in het eeuwige leven,
welke de Zoon des mensen u geven zal;
want op Hem heeft God, de Vader,
zijn zegel gedrukt.

*de schare had zich ingespannen om bij
Jezus te komen vanwege het eten van
de broden, de vorige dag....*

ΕΡΓΑΖΕΘΕ	ΜΗ	ΤΗΝ	ΒΡΩCΙΝ	ΤΗΝ	ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΗΝ
werkt~ !	toch-niet	de	spijziging	de	verloren-gaande~
werkt	niet	om de	spijs	die	vergaat

Johannes 6

27 Werkt niet om de spijs, die vergaat,
maar om de spijs, die blijft
tot in het eeuwige leven,
welke de Zoon des mensen u geven zal;
want op Hem heeft God, de Vader,
zijn zegel gedrukt.

= het leven van de (toekomende) eeuw
vergl. Jes.55 >

ΑΑΑΑ	ΤΗΝ	ΒΡΩCΙΝ	ΤΗΝ	ΜΕΝΟΥCΑΝ	ΕΙC	ΖΩΗΝ	ΑΙΩΝΙΟΝ
maar	de	spijziging	de	blijvende	tot-in	leven	aeonisch
maar	om de	spijs	die	blijft	tot	het leven	eeuwige

Jesaja 55

¹ O, alle dorstigen, komt tot de wateren,
en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet;
ja komt, koopt zonder geld |
en zonder prijs wijn en melk.

² Waarom weegt gij geld af
voor **wat geen brood is** en
uw vermogen voor wat niet verzadigen kan?
Hoort aandachtig naar Mij,
opdat gij het goede eet
en uw ziel zich in overvloed verlustige.

Johannes 6

27 Werkt niet om de spijs, die vergaat,
maar om de spijs, die blijft
tot in het eeuwige leven,
welke de Zoon des mensen u geven zal;
want op Hem heeft God, de Vader,
zijn zegel gedrukt.

*lett. de zoon van de mens
> Ps.8: ben Adam*

HN	O	YIOC	TOY	ANΘΡΩΠΟΥ	YMIN	ΔΩCEI
welke	de	Zoon	van-de	mens	aan-jullie	zal-geven
welke	de	Zoon	des	mensen	u	zal geven

Johannes 6

27 Werkt niet om de spijs, die vergaat,
maar om de spijs, die blijft
tot in het eeuwige leven,
welke de Zoon des mensen u geven zal;
want op Hem heeft God, de Vader,
zijn zegel gedrukt.

*lett. bezegelt
nl. zijn geest gegeven
(de doop in de Jordaan)*

ΤΟΥΤΟΝ	ΓΑΡ	Ο	ΠΑΤΗΡ	ΕΣΦΡΑΓΙΣΕΝ	Ο	ΘΕΟΣ
deze	want	de	Vader	bezegelt	de	God
op Hem	want	de	Vader	heeft zijn zegel gedrukt	-	God

Johannes 6

²⁸ Zij zeiden dan tot Hem:
Wat moeten wij doen,
opdat wij de werken Gods mogen werken?

... de werken Gods
= wat God werkt

ΕΙΠΟΝ ΟΥΝ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ ΤΙ ΠΟΙΩΜΕΝ
zij-zeiden dan naar-toe hem wat? | dat-wij-zullen-doen

zij zeiden dan tot Hem wat wij moeten doen

ΙΝΑ ΕΡΓΑΖΩΜΕΘΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
opdat | dat-wij-zullen-werken~ de werken van-de God

opdat wij mogen werken de werken - Gods

Johannes 6

²⁹ Jezus antwoordde en zeide tot hen:

Dit is het werk Gods,
dat gij gelooft in Hem,
die Hij gezonden heeft.

ΑΠΕΚΡΙΘΗ	[O]	ΙΗΣΟΥΣ	ΚΑΙ	ΕΙΠΕΝ	ΑΥΤΟΙΣ
antwoordde	de	Jezus	en	zei	<i>tot-hen</i>
antwoordde	[-]	Jezus	en	zeide	tot hen

Johannes 6

29 Jezus antwoordde en zeide tot hen:

Dit is het werk Gods,
dat gij gelooft in Hem,
die Hij gezonden heeft.

let op: enkelvoud!

"wij de werKEN Gods mogen werken"

versus

"het WERK van de God"

TOYTO ECTIN TO ERGON TOY ΘΕΟΥ

dit is het werk van-de God

dit is het werk - Gods

INA ΠΙΣΤΕΥΗΤΕ ΕΙΣ ΟΝ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ ΕΚΕΙΝΟΣ

opdat dat-jullie-zullen-geloven tot-in wie vaardigt-af diegene

dat gij gelooft in Hem Hij heeft gezonden die

Johannes 6

³⁰ Zij zeiden dan tot Hem:
Wat voor teken doet Gij dan,
opdat wij mogen zien en U geloven?
Wat voor werk doet Gij?

*ziende blind...
vergl >*

EITON	OYN	AYTΩ	TI	OYN	TOIEIC	CY	CHMEION	INA
<i>zij-zeiden</i>	<i>dan</i>	<i>tot-hem</i>	<i>welk ?</i>	<i>dan</i>	<i> doe</i>	<i>jij</i>	<i>teken</i>	<i>opdat</i>
zij zeiden	dan	tot Hem	wat voor	dan	doet	Gij	teken	opdat

EITON	OYN	AYTΩ	TI	OYN	TOIEIC	CY	CHMEION	INA
<i>zij-zeiden</i>	<i>dan</i>	<i>tot-hem</i>	<i>welk ?</i>	<i>dan</i>	<i> doe</i>	<i>jij</i>	<i>teken</i>	<i>opdat</i>
zij zeiden	dan	tot Hem	wat voor	dan	doet	Gij	teken	opdat

Johannes 2:18

De Joden dan antwoordden
en zeiden tot Hem:

**Welk teken toont Gij ons,
dat Gij dit moogt doen?**

Matteüs 12:38

Toen antwoordden Hem enige der
schriftgeleerden en Farizeeen en zeiden:
Meester, **wij zouden wel
een teken van U willen zien.**

Johannes 6

³¹ Onze vaders hebben het manna
in de woestijn gegeten,
zoals geschreven is:
Brood uit de hemel gaf Hij hun te eten.

in de dagen van Mozes...

*is de Messias niet "de profeet die komen zou"
zoals Mozes? (vergl. 6:14; Deut.18:18)*

ΟΙ	ΠΑΤΕΡΕΣ	ΗΜΩΝ	ΤΟ	ΜΑΝΝΑ	ΕΦΑΓΟΝ	ΕΝ	ΤΗ	ΕΡΗΜΩ
de	vaders	van-ons	het	manna	aten	in	de	wildernis
-	vaders	onze	-	het manna	hebben gegeten	in	de	woestijn

Johannes 6

³¹ Onze vaders hebben het manna
in de woestijn gegeten,
zoals geschreven is:
Brood uit de hemel gaf Hij hun te eten.

Ex.16:4,14 en Neh.9:15

ΚΑΘΩΣ	ΕΣΤΙΝ	ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΝ
zo-als	is	geschreven-zijnde~
zoals	is	geschreven

Exodus 16

⁴ Toen zeide JAHWEH tot Mozes:
Zie, **IK ZAL** voor u brood
uit de hemel laten regenen....

Nehemia 9

¹⁵ Brood uit de hemel
hebt GIJ hun gegeven
voor hun honger,
en water voor hen
uit een rots doen komen
voor hun dorst.

Johannes 6

31 Onze vaders hebben het manna
in de woestijn gegeten,
zoals geschreven is:

Brood uit de hemel gaf Hij hun te eten.

het teken van de vorige
dag zou slechts 'aards' zijn

ΑΡΤΟΝ	ΕΚ	ΤΟΥ	ΟΥΡΑΝΟΥ	ΕΔΩΚΕΝ	ΑΥΤΟΙΣ	ΦΑΓΕΙΝ
brood	van-uit	de	hemel	hij-geeft	aan-hen	te-eten
brood	uit	de	hemel	Hij gaf	hun	te eten

Johannes 6

³² Jezus zeide dan tot hen:
Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u,
niet Mozes heeft u
het brood uit de hemel gegeven,
maar mijn Vader geeft u
het ware brood uit de hemel;

de vraag negerend naar een teken

EITEN	OYN	AYTOIC	O	IHCOYC
zei	dan	tot-hen	de	Jezus
zeide	dan	tot hen	-	Jezus

AMHN	AMHN	ΛΕΓΩ	YMIN
amen	amen	Ik-zeg	tot-jullie
voorwaar	voorwaar	Ik zeg	u

Johannes 6

³² Jezus zeide dan tot hen:
Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u,
niet Mozes heeft u
het brood uit de hemel gegeven,
maar mijn Vader geeft u
het ware brood uit de hemel;

Gód gaf het!

OY MΩΥΧΗC ΔΕΔΩΚΕΝ ΥΜΙΝ
niet Mozes heeft-gegeven aan-jullie

niet Mozes heeft gegeven u

ΤΟΝ ΑΡΤΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ
het brood van-uit de hemel

het brood uit de de hemel

Johannes 6

³² Jezus zeide dan tot hen:
Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u,
niet Mozes heeft u
het brood uit de hemel gegeven,
maar mijn Vader geeft u
het ware brood uit de hemel;

waar manna slechts een type was >

ΔΑΛ	Ο	ΠΑΤΗΡ	ΜΟΥ	ΔΙΔΩC	ΙΝ	ΥΜΙΝ
maar	de	Vader	van-mij	g geeft		aan-jullie
maar	-	Vader	mijn	geeft		u

ΤΟΝ	ΑΡΤΟΝ	ΕΚ	ΤΟΥ	ΟΥΡΑΝΟΥ	ΤΟΝ	ΑΛΗΘΙΝΟΝ
het	brood	van-uit	de	hemel	het	waarachtige
het	brood	uit	de	hemel	-	ware

Exodus 16

³¹ Het huis Israels noemde het: manna;
en het was **wit** als korianderzaad
en de smaak ervan was
als die van een **honig**koek.

Johannes 6

³³ want dat is het brood Gods,
dat uit de hemel nederdaalt
en aan de wereld het leven geeft.

of: die (vergl. St.Vert., CV)

Ο	ΓΑΡ	ΑΡΤΟΣ	ΤΟΥ	ΘΕΟΥ	ΕΣΤΙΝ
het	want	brood	van-de	God	is
dat	want	het brood	-	Gods	is

Ο	ΚΑΤΑΒΑΙΝΩΝ	ΕΚ	ΤΟΥ	ΟΥΡΑΝΟΥ
degene	neer-dalende	van-uit	de	hemel
dat	nederdaalt	uit	de	hemel

Johannes 6

³³ want dat is het brood Gods,
dat uit de hemel nederdaalt
en aan de wereld het leven geeft.

- a. de wereld,
niet slechts aan Israël
- b. Leven,
niet slechts 'stervensverlenging'

ΚΑΙ	ΖΩΗΝ	ΔΙΔΟΥΣ	ΤΩ	ΚΟΣΜΩ
en	leven	gevende	aan-de	wereld
en	het leven	geeft	aan de	wereld

Johannes 6

³⁴ Zij zeiden dan tot Hem:
Here, geef ons altijd dit brood.

vergl. Joh.4:15

De vrouw zeide tot Hem: Here, geef mij dit water, opdat ik geen dorst heb en niet hierheen behoef te gaan om te putten.

ΕΙΠΟΝ ΟΥΝ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ

zij-zeiden dan naar-toe hem

zij zeiden dan tot Hem

ΚΥΡΙΕ ΠΑΝΤΟΤΕ ΔΟC ΗΜΙΝ ΤΟΝ ΑΡΤΟΝ ΤΟΥΤΟΝ

Heer ! altijd |geef ! aan-ons het brood dit

Here altijd geef ons - brood dit

Johannes 6

³⁵ Jezus zeide tot hen:
Ik ben het brood des levens;
wie tot Mij komt,
zal nimmermeer hongeren
en wie in Mij gelooft,
zal nimmermeer dorsten.

de eerste van de 'Ik ben'-uitspraken >

ΕΙΠΕΝ ΑΥΤΟΙΣ Ο ΙΗΣΟΥΣ

zei tot-hen de Jezus

zeide tot hen - Jezus

ΕΓΩ ΕΙΜΙ Ο ΑΡΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ik ben het brood van-het leven

Ik ben het brood des levens

- 1. Ik ben** het brood des levens
(6:35, 41, 48, 51).
- 2. Ik ben** het licht der wereld
(8:12; 9:5).
- 3. Ik ben** de goede herder
(10:3, 11, 14).
- 4. Ik ben** de deur der schapen
(10:7, 9).
- 5. Ik ben** de opstanding en het leven
(11:25).
- 6. Ik ben** de weg en de waarheid en het
leven (14:6).
- 7. Ik ben** de ware wijnstok
(15:1).

Johannes 6

³⁵ Jezus zeide tot hen:
Ik ben het brood des levens;
wie tot Mij komt,
zal nimmermeer hongeren
en wie in Mij gelooft,
zal nimmermeer dorsten.

*lett. van het leven
leven hebbend en leven gevend*

ΕΙΤΕΝ ΑΥΤΟΙΣ Ο ΙΗΣΟΥΣ

zei tot-hen de Jezus

zeide tot hen - Jezus

ΕΓΩ ΕΙΜΙ Ο ΑΡΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ik ben het brood van-het leven

Ik ben het brood des levens

Johannes 6

³⁵ Jezus zeide tot hen:
Ik ben het brood des levens;
wie tot Mij komt,
zal nimmermeer hongeren
en wie in Mij gelooft,
zal nimmermeer dorsten.

*lett. niet, toch niet = stellige ontkenning
> leven dat de dood achter zich heeft!*

O	EPXOMENOC	TIPOC	EME
degene	komende~	naar-toe	mij
wie	komt	tot	Mij

OY	MH	TEINACH
niet	toch-niet	dat-hij-honger-zou-hebben
nimmer-	-meer	zal hongeren

Johannes 6

³⁵ Jezus zeide tot hen:
Ik ben het brood des levens;
wie tot Mij komt,
zal nimmermeer hongeren
en wie in Mij gelooft,
zal nimmermeer dorsten.

*wie tot Mij komt =
wie gelooft (tot-)in Mij*

ΚΑΙ	Ο	ΠΙΣΤΕΥΩΝ	ΕΙΣ	ΕΜΕ
en	degene	gelovende	tot-in	mij
en	wie	gelooft	in	Mij

ΟΥ	ΜΗ	ΔΙΨΗΣΕΙ	ΠΩΠΟΤΕ
niet	toch-niet	dat-hij-dorst-zal-hebben	ooit
nimmer-	-	zal dorsten	-meer

structuur vers 30 - 35

- 31,31 schare vraagt een teken
 - 32,33: antwoord: brood uit de hemel
- 34: discipelen vragen betekenis
 - 35: antwoord: Ik ben het brood van het leven

Johannes 6

³⁶ Maar Ik heb u gezegd,
dat gij niet gelooft,
ook al hebt gij Mij gezien.

vers 26:

Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt.

ΑΛΛ ΕΙΠΟΝ ΥΜΙΝ
maar ik-zei tot-jullie

maar Ik heb gezegd u

ΟΤΙ ΚΑΙ ΕΩΡΑΚΑΤΕ [ΜΕ] ΚΑΙ ΟΥ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ
dat ook jullie-hebben-gezien mij en niet jullie-geloven

dat ook al gij hebt gezien Mij - niet gij gelooft

Johannes 6

³⁷ Alles wat Mij de Vader geeft,
zal tot Mij komen,
en wie tot Mij komt,
zal Ik geenszins uitwerpen.

geloven = het werk Góds (6:29)

- :44 - Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader (...) hem trekke;
- herhaald in vers 65

ΠΑΝ Ο ΔΙΔΩCΙΝ ΜΟΙ Ο ΠΑΤΗΡ
alles wat |geeft aan-mij de Vader

alles wat geeft Mij de Vader

ΠΡΟC ΕΜΕ ΗΞΕΙ
naar-toe mij |zal-arriveren

tot Mij zal komen

Johannes 6

37 Alles wat Mij de Vader geeft,
zal tot Mij komen,
en wie tot Mij komt,
zal Ik geenszins uitwerpen.

KAI	TON	EPXOMENON	TIPOC	EME
en	degene	komende~	naar-toe	mij
en	wie	komt	tot	Mij

OY	MH	EKBALΩ	EZW
niet	toch-niet	dat-ik-zou-uitwerpen	buiten
geenszins	-	Ik zal uitwerpen	-

Johannes 6

³⁸ Want Ik ben van de hemel nedergedaald,
niet om mijn wil te doen,
maar de wil van Hem,
die Mij gezonden heeft.

ΟΤΙ	ΚΑΤΑΒΕΒΗΚΑ	ΑΠΟ	ΤΟΥ	ΟΥΡΑΝΟΥ
dat	ik-ben-afgedaald	van-af	de	hemel
want	Ik ben nedergedaald	van	de	hemel

ΟΥΧ	ΙΝΑ	ΠΟΙΩ	ΤΟ	ΘΕΛΗΜΑ	ΤΟ	ΕΜΟΝ
niet	opdat	dat-ik-zal-doen	de	wil	de	mijne
niet	om	te doen	-	wil	-	mijn

Johannes 6

³⁸ Want Ik ben van de hemel nedergedaald,
niet om mijn wil te doen,
maar de wil van Hem,
die Mij gezonden heeft.

ΑΛΛΑ	ΤΟ	ΘΕΛΗΜΑ	ΤΟΥ	ΠΕΜΨΑΝΤΟΣ	ΜΕ
maar	de	wil	van-degene	zendende	mij
maar	de	wil	van Hem die	heeft gezonden	Mij

Johannes 6

³⁹ En dit is de wil van Hem,
die Mij gezonden heeft,
dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft,
niets verloren late gaan,
maar het opwekke ten jongsten dage.

ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΕΣΤΙΝ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ

dit echter is de wil

dit en is de wil

ΤΟΥ ΠΕΜΨΑΝΤΟΣ ΜΕ

van-degene zendende mij

van Hem die heeft gezonden Mij

Johannes 6

39 En dit is de wil van Hem,
die Mij gezonden heeft,
dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft,
niets verloren late gaan,
maar het opwekke ten jongsten dage.

vergl. Joh.10 >

INA	ΠΑΝ	Ο	ΔΕΔΩΚΕΝ	ΜΟΙ
opdat	alles	wat	hij-heeft-gegeven	aan-mij
dat	alles	wat	Hij heeft gegeven	Mij

ΜΗ	ΑΠΟΛΕΩ	ΕΞ	ΑΥΤΟΥ
toch-niet	dat-ik-zou-verliezen	van-uit	het
niets	Ik late verloren gaan	van	-

Johannes 10

²⁷ Mijn schapen horen naar mijn stem
en Ik ken ze en zij volgen Mij,

²⁸ en Ik geef hun *aeonisch* leven
en zij zullen voorzeker
niet verloren gaan *tot in de aeon*
en niemand zal ze uit mijn hand roven.

²⁹ **Wat mijn Vader Mij gegeven heeft,**
gaat alles te boven
en niemand kan iets roven
uit de hand mijns Vaders.

³⁰ Ik en de Vader zijn één.